

Universitaris per la convivència

Preocupats arran de l'evident instrumentalització partidista de les nostres universitats, els sotasignants, docents de diferents disciplines científiques i amb diferents sensibilitats ideològiques, ens veiem obligats a pronunciar-nos sobre la manera com la situació que vivim afecta els nostres deures com a professionals i els nostres drets com a persones. En especial, el nostre dret a la llibertat ideològica.

En el decurs del 2017, molts òrgans de govern de les universitats catalanes van emetre comunicats clarament ali-neats amb el poder polític de la Generalitat. Així mateix, els docents, els integrants del personal d'administració i serveis i els alumnes vam rebre correus massius d'equips de govern i de sindicats independentistes animant-nos que féssim costat a la denominada aturada de país del dia 3 d'octubre o bé informant-nos que l'activitat acadèmica se suspenia durant la jornada sense donar-nos l'oportunitat de no participar en l'única vaga promoguda des del poder polític.

Hem vist que pintades i altres símbols independentistes —i, de vegades, excoients— proliferaven als edificis oficials de diversos campus universitaris amb el suport de les institucions. Mentrestant, alguns col·lectius d'estudiants constitucionalistes sofrien amenaces i agressions sense que les autoritats acadèmiques els defensessin mai. Fins i tot, al·legant motius de seguretat, es va arribar a suspendre un acte cultural sobre Miguel de Cervantes que grups radicals independentistes vam boicotejar de manera violenta.

Per això, cal subratllar la responsabilitat dels qui formen part de les instàncies directives de les universitats catalanes. Els qui integren els claustres, així com els consells i els equips de govern, s'escullen per complir en exclusiva i de la manera millor la funció atribuïda al capdavant d'una institució que ha de tenir cura que l'exercici de la docència, el desenvolupament de la recerca i la transferència del coneixement prevalguin en qualsevol circumstància i que ho facin en un ambient de llibertat plena i respecte absolut.

Com a Administracions públiques, les universitats s'han de caracteritzar per ésser neutral i, així mateix, per garantir la llibertat ideològica de tots els seus membres. No endebades, es tracta d'un dels drets fonamentals que gaudeix d'un reconeixement ple en la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea, en la Constitució Espanyola i en l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. De fet, les declaracions partidistes d'una Administració pública no es poden emparar en la llibertat d'expressió des del moment que aquest constitueix un dret exclusivament individual. Per contra, les declaracions partidistes a què fem esment representen una instrumentalització inacceptable de les institucions públiques que, al capdavant, contribueix a consolidar l'espiral de silenci que patim, alhora que a generar una sensació de pensament únic en l'espai públic. Ambdós aspectes limiten l'intercanvi de les idees amb llibertat. Sigui com sigui, l'ús de qualsevol forma de violència és incompatible amb la democràcia, raó per la qual s'ha de condemnar sense paliatius.

En conseqüència, requerim als òrgans de govern de les universitats catalanes, així com a la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya:

1. Que respectin el principi de neutralitat de les Administracions públiques i el dret fonamental a la llibertat ideològica dels docents, dels integrants del personal d'administració i serveis i dels alumnes i que, per tant, s'abstinguin de promoure o realitzar comunicats de caràcter partidista i de permetre la imposició de símbols ideològics a les seves instal·lacions.
2. Que garanteixin i promoguin als campus la llibertat d'expressió de tots els membres de les comunitats universitàries, que hi respectin sense discriminació el principi d'igualtat i que hi reprovïn amb contundència qualsevol actuació denigratòria de les persones o els col·lectius per les seves idees.
3. Que adoptin les mesures necessàries per conscienciar el personal universitari sobre la importància de respectar sempre les diferents sensibilitats polítiques i, en especial, les dels alumnes, ja que, per raons òbvies, estan en inferioritat de condicions en el moment d'expressar la discrepància.

Considerem que satisfer aquestes peticions resulta indispensable per dos motius. D'una banda, perquè puguem exercir les nostres tasques docents i investigadores amb llibertat plena. I, d'altra, perquè, mitjançant l'impuls d'un debat racional en el seu interior, les universitats catalanes ajudin a articular una opinió pública que sigui diversa i plural, condició essencial per a una autèntica convivència democràtica.

Barcelona, 3 d'octubre de 2018